PRIRUČNIK O PRAVIMA POTENCIJALNIH I REGISTROVANIH STRANIH I DOMAĆIH MALODOBNIH ŽRTAVA TRGOVINE LJUDIMA U BIH

HANDBOOK ON THE RIGHTS OF POTENTIAL AND REGISTERED FOREIGN AND DOMESTIC MINOR VICTIMS OF HUMAN TRAFFICKING IN BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.vasaprava.org
e-mail: thb@vasaprava.org

Uvod

Ovaj priručnik pruža pregled prava malodobnih žrtava trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, uključujući prava kako stranih tako i domaćih žrtava. Namijenjen je svim profesionalcima, nadležnim organima, i pojedincima koji dolaze u kontakt s djecom koja su potencijalne ili registrovane žrtve trgovine ljudima. Priručnik ima za cilj da jasno definiše prava koja ova djeca imaju, kao i obaveze državnih i nevladinih institucija u osiguravanju njihove zaštite, podrške i reintegracije. Pridržavajući se međunarodnih standarda i domaćih zakonskih okvira, ovaj priručnik služi kao vodič u pružanju sveobuhvatne i adekvatne zaštite za najranjivije članove društva.

Introduction

This handbook provides an overview of the rights of minor victims of human trafficking in Bosnia and Herzegovina, including the rights of both foreign and domestic victims. It is intended for all professionals, relevant authorities, and individuals who come into contact with children who are potential or registered victims of human trafficking. The handbook aims to clearly define the rights these children have, as well as the obligations of state and non-governmental institutions in ensuring their protection, support, and reintegration. Adhering to international standards and domestic legal frameworks, this handbook serves as a guide for providing comprehensive and adequate protection to the most vulnerable members of society.

1. STATUS MALODOBNE ŽRTVE TRGOVINE LJUDIMA

Svaka osoba mlađa od 18 godina koja se nađe u situaciji koja ukazuje na obilježja krivičnog djela trgovine ljudima automatski se smatra žrtvom, bez obzira na okolnosti koje su dovele do trgovine. Malodobne strane žrtve trgovine ljudima imaju ista prava kao i djeca državljani BiH.

2. PRAVO NA NEDISKRIMINACIJU

Malodobne žrtve trgovine ljudima uživaju pravo na nediskriminaciju po bilo kojem osnovu. Svi nadležni organi moraju osigurati da se prema žrtvama postupa jednako, bez obzira na njihovu nacionalnost, rasu, vjeru, ili bilo koju drugu karakteristiku.

3. NAJBOLJI INTERES DJETETA

Sve aktivnosti nadležnih organa moraju biti vođene isključivo u najboljem interesu djeteta. To uključuje maksimalnu brigu i zaštitu koja je potrebna za dobrobit djeteta, uz uvažavanje prava i obaveza roditelja ili staratelja, te mišljenje djeteta, koje se cijeni prema njegovom uzrastu i dobi.

4. PRAVO NA SPECIJALAN TRETMAN I POSEBNU ZAŠTITU

Malodobne žrtve trgovine ljudima, posebno djeca sa posebnim potrebama i teškoćama u razvoju, imaju pravo na specijalan tretman i posebnu zaštitu koja osigurava njihovo dostojanstvo i omogućava njihovo uključivanje u društvo.

1. STATUS OF A MINOR VICTIM OF HUMAN TRAFFICKING

Any person under the age of 18 who finds themselves in circumstances indicating the characteristics of the criminal offense of human trafficking is automatically considered a victim, regardless of the conditions that led to the trafficking. Minor foreign victims of human trafficking have the same rights as children who are citizens of Bosnia and Herzegovina.

2. RIGHT TO NON-DISCRIMINATION

Minor victims of human trafficking are entitled to the right to non-discrimination on any grounds. All relevant authorities must ensure that victims are treated equally, regardless of their nationality, race, religion, or any other characteristic.

3. BEST INTEREST OF THE CHILD

All activities of the competent authorities must be guided solely by the best interest of the child. This includes providing the maximum care and protection necessary for the well-being of the child, taking into account the rights and obligations of parents or guardians, and respecting the child's opinion according to their age and maturity.

4. RIGHT TO SPECIAL TREATMENT AND PROTECTION

Minor victims of human trafficking, particularly children with special needs or developmental disabilities, have the right to special treatment and protection that ensures their dignity and enables their inclusion in society.

5. POSTAVLJANJE PRIVREMENOG STARATELJA

Za zaštitu najboljeg interesa djeteta, malodobnoj žrtvi trgovine ljudima imenuje se privremeni staratelj od strane nadležnih službi socijalne zaštite. Privremeni staratelj je odgovoran za zastupanje najboljih interesa djeteta u svim fazama postupka, uključujući kontakt s porodicom, pripremu odluka o izdvajanju djeteta iz porodice, te obezbjeđenje hitnih medicinskih usluga ako je potrebno.

6. PRAVO NA ZAŠTITU PRIVATNOSTI I IDENTITETA

Žrtve imaju pravo na zaštitu privatnosti i identiteta u svim postupcima. Svi profesionalci koji imaju saznanja o slučaju obavezni su čuvati profesionalnu tajnu, osim ako je otkrivanje informacija neophodno za zaštitu najboljeg interesa djeteta.

7. PRAVO NA PREVODITELJA

Strane malodobne žrtve trgovine ljudima koje ne govore jedan od zvaničnih jezika BiH imaju pravo na prevodioca – sudskog tumača, kako bi mogle u potpunosti razumjeti svoje pravo i postupke u kojima učestvuju.

8. PRAVO NA BESPLATNU PRAVNU POMOĆ

Malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na besplatnu pravnu pomoć i podršku organa za socijalno staranje u svim krivičnim i drugim postupcima koji se odnose na ostvarivanje njihovih prava.

5. APPOINTMENT OF A TEMPORARY GUARDIAN

To protect the best interest of the child, a temporary guardian is appointed by the competent social welfare services for minor victims of human trafficking. The temporary guardian is responsible for representing the child's best interests throughout all stages of the process, including contact with the family, preparation of decisions on the child's removal from the family, and ensuring urgent medical services if necessary.

6. RIGHT TO PRIVACY AND IDENTITY PROTECTION

Victims have the right to privacy and identity protection in all procedures. All professionals who are aware of the circumstances of the case are required to maintain professional confidentiality unless disclosing information is necessary to protect the best interest of the child.

7. RIGHT TO AN INTERPRETER

Foreign minor victims of human trafficking who do not speak one of the official languages of Bosnia and Herzegovina have the right to an interpreter – a court-certified translator – to fully understand their rights and the procedures in which they are involved.

8. RIGHT TO FREE LEGAL AID

Minor victims of human trafficking have the right to free legal aid and support from social welfare agencies in all criminal and other proceedings related to the exercise of their rights.

9. PRAVO NA SMJEŠTAJ U SIGURNOM OKRUŽENJU

Malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na adekvatan i siguran smještaj u skloništu, koje može biti organizovano unutar institucija za zaštitu djece, hraniteljskih porodica ili drugih sigurnih okruženja. Djeca se, kada je to moguće, smještaju u posebna odjeljenja namijenjena samo za djecu, odvojeno od odraslih osoba.

10. PRAVO NA ZAŠTIĆENI STATUS

Malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na zaštićeni status na period od 30 dana, što im omogućava vrijeme za razmišljanje o podnošenju zahtjeva za privremeni boravak u BiH.

11. PRAVO NA PRIVREMENI BORAVAK

Malodobne strane žrtve trgovine ljudima imaju pravo podnijeti zahtjev za privremeni boravak u BiH iz humanitarnih razloga na period do 6 mjeseci, kako bi se osigurala zaštita, pomoć u oporavku, te povratak u zemlju porijekla.

12. PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na zdravstvenu zaštitu i odgovarajući program rehabilitacije, koji im omogućava oporavak i vraćanje u normalan život.

9. RIGHT TO SAFE ACCOMMODATION

Minor victims of human trafficking have the right to adequate and safe accommodation in a shelter, which can be organized within child protection institutions, foster families, or other secure environments. When possible, children are placed in special units designated solely for minors, separated from adults.

10. RIGHT TO PROTECTED STATUS

Minor victims of human trafficking have the right to protected status for a period of 30 days, providing them with time to consider whether to apply for temporary residence in Bosnia and Herzegovina.

11. RIGHT TO TEMPORARY RESIDENCE

Foreign minor victims of human trafficking have the right to apply for temporary residence in Bosnia and Herzegovina for humanitarian reasons, for a period of up to six months, to ensure protection, recovery assistance, and return to their country of origin.

12. RIGHT TO HEALTHCARE

Minor victims of human trafficking are entitled to healthcare and an appropriate rehabilitation program to aid their recovery and reintegration into normal life.

13. PRAVO NA OBRAZOVANJE

Pravo na obrazovanje je garantovano malodobnim žrtvama trgovine ljudima, kako bi mogle nastaviti svoje školovanje i razvoj, bez obzira na njihove trenutne okolnosti.

14. PRAVO NA INFORMISANJE O PRAVNO STATUSU

Malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo biti informisane o svom pravnom statusu i pravima, te dobiti savjetovanje na jeziku koji razumiju, kako bi mogle donijeti informisane odluke.

15. PRAVO NA DIPLOMATSKO KONZULARNU ZAŠTITU

Strane malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na informacije o načinu pristupa diplomatsko-konzularnim predstavništvima svoje zemlje porijekla ili uobičajenog boravka.

16. PRAVO NA NAKNADU ŠTETE

Malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na naknadu materijalne i nematerijalne štete koja im je nanesena tokom trgovine ljudima.

13. RIGHT TO EDUCATION

The right to education is guaranteed to minor victims of human trafficking, enabling them to continue their schooling and development, regardless of their current circumstances.

14. RIGHT TO INFORMATION ON LEGAL STATUS

Minor victims of human trafficking have the right to be informed about their legal status and rights, and to receive counseling in a language they understand, so they can make informed decisions.

15. RIGHT TO DIPLOMATIC AND CONSULAR PROTECTION

Foreign minor victims of human trafficking have the right to information on how to access diplomatic and consular representations of their country of origin or habitual residence.

16. RIGHT TO COMPENSATION

Minor victims of human trafficking have the right to claim compensation for material and non-material damages incurred during the trafficking process.

17. PRAVO NA REPATRIJACIJU I REINTEGRACIJU

Strane malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na repatrijaciju i reintegraciju u svoju zemlju porijekla ili uobičajenog boravka, uz osiguranje da njihov povratak neće ugroziti njihovu sigurnost.

18. PRAVO NA POVRATAK DOMAĆE ŽRTVE U PRETHODNO PREBIVALIŠTE

Domaće malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo na povratak u ranije prebivalište i porodično okruženje, ali samo nakon procjene sigurnosti tog povratka.

19. POSEBNA PRAVA UGROŽENOG SVJEDOKA

Malodobne žrtve trgovine ljudima, zbog svoje dobi i ranjivosti, mogu imati status ugroženog svjedoka u krivičnom postupku, što im obezbjeđuje posebnu zaštitu tokom sudskih postupaka.

20. PRAVO NA ODBIJANJE SVJEDOČENJA

Malodobne žrtve trgovine ljudima imaju pravo odbiti svjedočenje ako je optuženi član njihove porodice ili ako bi svjedočenje moglo izložiti dijete krivičnom gonjenju.

21. PRAVO NA ADVOKATA

Sud može odrediti advokata malodobnoj žrtvi trgovine ljudima tokom saslušanja ako se ocijeni da dijete nije u stanju samostalno koristiti svoja prava.

17. RIGHT TO REPATRIATION AND REINTEGRATION

Foreign minor victims of human trafficking have the right to repatriation and reintegration into their country of origin or habitual residence, provided that their return does not endanger their safety.

18. RIGHT TO RETURN FOR DOMESTIC VICTIMS

Domestic minor victims of human trafficking have the right to return to their previous residence and family environment, but only after assessing the safety of such a return.

19. SPECIAL RIGHTS AS A VULNERABLE WITNESS

Minor victims of human trafficking, due to their age and vulnerability, may be granted the status of a vulnerable witness in criminal proceedings, providing them with special protection during court procedures.

20. RIGHT TO REFUSE TESTIMONY

Minor victims of human trafficking have the right to refuse to testify if the accused is a family member, or if testifying could expose the child to criminal prosecution.

21. RIGHT TO LEGAL REPRESENTATION

The court may appoint a lawyer to represent a minor victim of human trafficking during hearings if it is determined that the child is unable to exercise their rights independently.

22. PRAVO NA ZAŠTIĆENI IDENTITET

U slučajevima gdje postoji ozbiljna prijetnja za sigurnost malodobne žrtve trgovine ljudima ili njene porodice, sud može dodijeliti status zaštićenog svjedoka, koji uključuje zaštitu identiteta i mogućnost promjene identiteta u skladu sa Programom zaštite svjedoka u BiH.

23. PRAVO NA IMOVINSKO-PRAVNI ZAHTJEV

Malodobne žrtve trgovine ljudima koje su pretrpjele tjelesne povrede ili štetu imaju pravo podnijeti imovinsko-pravni zahtjev za naknadu štete tokom krivičnog postupka, uz pomoć tužilaštva koje prikuplja dokaze potrebne za odlučivanje o zahtjevu.

24. PRAVO NA POVRAT ODUZETIH PREDMETA

Malodobnim žrtvama trgovine ljudima mogu biti vraćeni predmeti oduzeti tokom krivičnog postupka, ako nisu potrebni kao dokaz i ako nesumnjivo pripadaju žrtvi.

25. PRAVO NA NEPROGONJENJE U ZEMLJI PORIJEKLA

Malodobne strane žrtve trgovine ljudima koje smatraju da bi bile podvrgnute torturi ili nehumanom postupanju u zemlji porijekla mogu zatražiti međunarodnu zaštitu od Ministarstva sigurnosti BiH. Tokom postupka, ne mogu biti deportovane ili vraćene u zemlju porijekla.

22. RIGHT TO PROTECTED IDENTITY

In cases where there is a serious threat to the safety of a minor victim of human trafficking or their family, the court may grant them the status of a protected witness, including identity protection and the possibility of changing their identity under the Witness Protection Program in Bosnia and Herzegovina.

23. RIGHT TO CIVIL CLAIM

Minor victims of human trafficking who have suffered physical injuries or damages have the right to file a civil claim for compensation during the criminal proceedings, with the help of the prosecutor who collects evidence necessary for deciding on the claim.

24. RIGHT TO RETURN OF SEIZED ITEMS

Minor victims of human trafficking may have their seized belongings returned during criminal proceedings if they are not needed as evidence and clearly belong to the victim.

25. RIGHT TO NON-PROSECUTION IN THE COUNTRY OF ORIGIN

Foreign minor victims of human trafficking who believe they would be subjected to torture or inhumane treatment if returned to their country of origin can apply for international protection from the Ministry of Security of Bosnia and Herzegovina. During the application process, they cannot be deported or returned to their country of origin.

Kako Vaša prava BiH mogu pomoći?

Vaša Prava BiH pruža ključnu pravnu pomoć i podršku malodobnim žrtvama trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, osiguravajući im besplatno pravno zastupanje, savjetovanje o njihovim pravima, te podršku u sudskim postupcima i procedurama za dobijanje privremenog boravka. Organizacija također igra vitalnu ulogu u reintegraciji žrtava u društvo, bilo kroz povratak u zemlju porijekla ili integraciju u BiH, uvijek vodeći računa o sigurnosti i najboljem interesu djeteta. Uz to, Vaša Prava BiH aktivno zastupa prava malodobnih žrtava, radeći na implementaciji zakonskih okvira i međunarodnih standarda za njihovu zaštitu, čime osigurava sveobuhvatnu podršku najranjivijim članovima društva.

How Vaša Prava BiH can help?

Vaša Prava BiH provides essential legal assistance and support to minor victims of human trafficking in Bosnia and Herzegovina, ensuring they receive free legal representation, counseling on their rights, and support in court proceedings and procedures for obtaining temporary residence. The organization also plays a vital role in the reintegration of victims into society, whether through repatriation to their country of origin or integration into BiH, always prioritizing the safety and best interests of the child. Additionally, Vaša Prava BiH actively advocates for the rights of minor victims, working on the implementation of legal frameworks and international standards for their protection, thereby providing comprehensive support to the most vulnerable members of society.

Vaša prava BiH

Safeta Hadžića 66a

Sarajevo, BiH

tel/fax. 00 387 33 789 105

e-mail: thb@vasaprava.org

www.vasaprava.org

Ova brošura je objavljena uz podršku američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj brošure je isključiva odgovornost Udruženja "Vaša prava BiH" i nužno ne odražava stavove USAID-a niti Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

USAID OD AMERIČKOG NARODA

VAŠA PRAVA BiH Legal Aid Network